

Japanse herfstanemoon

Theunisbloem

Guldenroede

Drachtplant

Gemakkelijke planten in mijn omgeving (7)

Tekst en foto's Bert Lemmens

Halverwege september, terug van een lang studieweekend over bijen in de Belgische Ardennen waar een van mijn cursisten een tweede huis heeft, loop ik in de druilerige regen door mijn tuin. Ondanks de regen is het voor mij toch 'Oost west, thuis best'. De eerste herfsttijloos bloeit en zal bij goed weer bezocht worden door de bijen, evenals de herfstkrokussen waar ik nog niets van boven de grond zie. De floxen bloeien nog weelderig en ook het komkommerkruid, dat zichzelf weer uitgezaaid heeft tussen de staakbonen. De rozenbottels zijn aangepikt door de vogels en de zonnebloemen worden meer bezocht door de mezen dan door mijn bijen. De herfst nadert. Nog even en de mais wordt weer geoogst. Eindelijk kunnen we dan weer door het coulissenlandschap kijken in plaats van tegen muren van mais.

Japanse herfstanemoon (*Anemone japonica* cv), (Ranonkelfamilie)

De ranonkelfamilie is een zeer uitgebreide familie waar ook onze bosanemoon onder valt. Deze bloeit echter in het voorjaar en slaapt alweer onder de grond als de eerste bladeren aan de bomen komen. De herfstanemoon, een vaste plant, begint dan net wakker te worden. Van de herfstanemoon zijn ook weer veel cultivars gekweekt. Men heeft soorten die enigszins woekeren tot soorten, zoals de witte cultivar 'Honorine Jobert', die zich in mijn tuin niet staande kan houden. De roze soort die ik heb laat zich niet wegcon-

curren, maar het is ook niet zo dat hij andere planten geen ruimte geeft. De plant groeit bij mij zowel op droge als op nattere grond, maar vraagt om goed te bloeien wel licht. De tot ruim een meter hoge bloemstengels zijn redelijk sterk, maar kunnen toch wel eens omvallen, wat voor mij geen reden is om ze op te binden. De bijen vliegen er zeer goed op maar halen, naar ik kan beoordelen, alleen maar stuifmeel. De plant is heel gemakkelijk te stekken door middel van wortelstek in het voorjaar, waarbij de potjes warmte en licht nodig hebben zonder uit te drogen.

Teunisbloem (*Oenothera*) (Teunisbloemfamilie)

We kennen in Nederland vier soorten waarvan de grote, de middelste en de zandteunisbloem in onze omgeving voorkomen. Het zijn allemaal tweejarige planten met gele bloemen. Daarnaast zijn er cultivars die als vaste plant met andere kleuren te koop zijn. In mijn tuin groeien mengelingen van de wilde soorten, want ik heb het idee dat ze gemakkelijk kruisen. Ze groeien zowel op droge als op nattere gronden en zijn echte pioniers. De teunisbloem opent zich 's avonds. Het is de moeite waard om naar het openen van de bloem te kijken, want het gebeurt in

Vetkruid

een tiental seconden. Het stuifmeel is geel en plakkerig waardoor de bijen soms vol zitten met stuifmeel over heel het lijf. De teunisbloem kan net als distels en klitten, gemakkelijk worden teruggezet, zodat hij later bloeit. Op deze wijze kan men de bloeitijd tot ver in het najaar verlengen. En, in de winter worden de zaden graag gegeten door de vogels. Dus pas in het voorjaar de dode stengels ruimen!

Guldenroede (*Solidago*) (Compositiefamilie)

In ons land komen drie soorten voor. De echte guldenroede, de late guldenroede en de Canadese guldenroede. De echte guldenroede is inheems en zeer zeldzaam. De andere twee zijn ingeburgerd vanuit Noord-Amerika. In onze omgeving tref ik voornamelijk de Canadese guldenroede aan. Natuurlijk zijn er ook weer vele cultivars ontwikkeld die minder hoog zijn en minder woekeren. Door veel mensen wordt de guldenroede als een woekerplant gezien en dat is ook zo. Daar waar de plant vrij kan groeien duldt hij geen concurrentie en na een paar jaar zijn alle andere planten verdwenen. Toch is de plant redelijk gemakkelijk te beperken door de uitlopers die vrij oppervlakkig wortelen weg te trekken. Ook kan de plant niet tegen maaien of terugzetten. Doe je dit enkele malen per jaar dan is de plant zo verdwenen. Het is zeker een interessante plant voor bijen en andere insecten. Toch zijn er dagen dat er geen bij op vliegt, terwijl ze op andere dagen vol bijen zitten. De nectar ligt bij deze plant vrij hoog en dat maakt dat veel insecten er bij

Herfststijloos

kunnen. De dagen dat er geen bijen op zitten, zijn de bloemen al door zoveel insecten bezocht, dat er voor de bij niets meer te halen is, vermoed ik.

Vetkruid en Hemelsleutel, (*Sedum* cv) (Vetkruidfamilie)

Enkele wilde planten uit deze familie zijn: hemelsleutel, wit en roze vetkruid en muurpeper.

Ook hiervan zijn weer veel cultivars te vinden als tuinplant. Het zijn gemakkelijke planten, die het zowel op droge als nattere gronden doen, maar waarbij ze op nattere gronden slappere stengels krijgen. Ze hebben wel veel licht nodig om goed te bloeien. Voor tuiniers die van orde in hun tuin houden is dit een zeer goede bijenplant, waarop de bijen in het aflopende seizoen veel vliegen. De plant is door scheuren zeer gemakkelijk het hele jaar door te vermeerderen. Tegenwoordig worden veel sedumsoorten gebruikt voor de zogenaamde 'sedumdaken'. Mocht je dus een tuinhuisje willen zetten of een plat dak renoveren, denk dan een aan deze planten als dakbedekking. Op internet is hierover voldoende te vinden.

Herfststijloos (*Colchicum autumnale*) (Herfststijloosfamilie)

Herfststijloos is een echte stinsenplant die hier en daar in de natuur voorkomt. In de buurt van Valkenswaard ligt het Belgisch-Nederlandse natuurgebied De Plateaux-Hageven. Hier op de oude smokkelroutes kan men de herfststijloos nog prachtig zien bloeien. De herfststijloos wordt ook wel een droogbloeiër genoemd, omdat men in de vroege

Herfstkrokus

zomer, als het blad is afgestorven, de bollen uit de grond kan halen en deze in het najaar voor het venster kan leggen, waarna ze beginnen te bloeien. Wel direct na de bloei weer in de grond zetten zodat de bol nieuwe energie kan opdoen. De bollen vermeerderen zich veel door klistervorming. Het is dan ook verstandig om na een paar jaar de bolletjes apart te planten van de moederbol. Ook van deze plant zijn weer diverse cultivars verkrijgbaar met verschillende bloeitijden. Voor de bijen vormen deze planten, samen met de herfstkrokus en de klimop, de afsluiting van het jaar.

Herfstkrokus (*Crocus*) (Lissenfamilie)

Merkwaardig genoeg hebben veel mensen voorjaarskrokussen in de tuin, maar herfstkrokussen zie je zelden, terwijl het een gemakkelijk plantje is dat de bloeiperiode in je tuin aanzienlijk kan verlengen. Veel herfstkrokussen zaaien zichzelf goed uit en maken ook weer veel klisters zoals herfststijloos doet. Beide planten passen bij elkaar, zij het dat de krokus minder goed tegen nattere gronden kan dan de herfststijloos. De kaalbloeiende bloemen staan slap op hun stelen. Ze komen dan ook het meest tot hun recht wanneer ze tussen bodembedekkers staan. Voor de bijen maakt het niets uit, zij vinden de weg naar stuifmeel ook wel in omgevallen bloemen. Kijk eens op Wikipedia wat daar geschreven staat over krokussen. Mogelijk wil je ze dan zelf ook planten, maar dan wel volgend jaar, want nu is het te laat. ●